

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียหายของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ที่จดทะเบียนธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 - พ.ศ.2550 ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียหายเงินได้ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่จดทะเบียนธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 - พ.ศ.2550 รวมถึงสำรวจปัญหาการเสียหายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจระหว่างปีพ.ศ.2548 - พ.ศ.2550 ในจังหวัดเชียงใหม่

สรุปผลการวิจัย

เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอเสนอสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอข้อมูล จำแนกตามลักษณะการดำเนินธุรกิจคือการผลิต การให้บริการ การค้าส่ง-ค้าปลีก และภาพรวม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1.2 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางภาษีอากรแยกตามประเภทธุรกิจ ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ธุรกิจประเภทการผลิต

ส่วนที่ 2.2 ธุรกิจประเภทการให้บริการ

ส่วนที่ 2.3 ธุรกิจประเภทค้าปลีก-ค้าส่ง

ส่วนที่ 2.4 ความรู้พื้นฐานทางภาษีโดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสียหายแยกตามประเภทธุรกิจ ดังนี้

ส่วนที่ 3.1 ธุรกิจประเภทการผลิต

ส่วนที่ 3.2 ธุรกิจประเภทการให้บริการ

ส่วนที่ 3.3 ธุรกิจประเภทค้าปลีก-ค้าส่ง

ส่วนที่ 3.4 ปัญหาการเสียหายโดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ความรู้พื้นฐานทางภาษีกับปัญหาการเสียหาย

ส่วนที่ 5 ความต้องการในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเสียหาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ตำแหน่งพนักงานบัญชี รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน และสมุหบัญชี ตามลำดับ สำหรับตำแหน่งอื่นๆ ได้แก่ กรรมการบริการ เจ้าของธุรกิจ/บริษัท ผู้จัดการ ผู้ช่วยสมุหบัญชี เลขานุการ เป็นต้น ซึ่งประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 3 ปี รองลงมา คือ 3-5 ปี และ มากกว่า 5 ปี ตามลำดับ ในเรื่องการศึกษาต่อเนื่องในระดับสูงขึ้นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่ได้ศึกษาต่อ มีเพียงเล็กน้อยที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและสูงกว่าปริญญาตรี สำหรับสาขาวิชาที่ศึกษาต่อนั้น ได้แก่ การบัญชีการเงิน บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และนิติศาสตร์ เป็นต้น ในปีที่ผ่านมาผู้ตอบแบบสอบถามเกินครึ่งได้รับการอบรมด้านภาษีอากร

ส่วนที่ 1.2 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ

บุคลากรฝ่ายบัญชีของกิจการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีคุณวุฒิสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรีตามลำดับ กิจการกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยมีการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ ในปี พ.ศ. 2549 มากที่สุดรองลงมา คือ พ.ศ. 2548 และพ.ศ. 2550 ตามลำดับ มีลักษณะการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่เป็นแบบการให้บริการ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ การค้าส่ง-ค้าปลีก และ การผลิต ตามลำดับ กิจการกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วอยู่ระหว่าง ไม่เกิน 10 ล้านบาท – 100 ล้านบาท โดยกิจการของกลุ่มตัวอย่าง เลือกว่าจะจ้างสำนักงานบัญชีในการเสียภาษีมากกว่าที่จะยื่นชำระเอง และ เมื่อกิจการของกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยในเรื่องภาษีอากร มักจะสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษีมียุทธศาสตร์จำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ ศึกษาจากประมวลรัษฎากรและศึกษาจากตำราหนังสือภาษีอากร ตามลำดับ สำหรับแหล่งข้อมูลอื่นๆ นั้น ได้แก่ ศึกษาจากฐานข้อมูลเดิม สอบถามกับสำนักงานที่ปรึกษาหรือสำนักงานบัญชีที่จ้าง ตลอดจนเว็บไซต์หรืออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร เป็นต้น สำหรับการให้บริการที่ปรึกษาด้านกฎหมายภาษีอากรของกิจการกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ใช้บริการที่ปรึกษากับสำนักงานรับทำบัญชีมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้สอบบัญชี และ เจ้าหน้าที่สรรพากร ตามลำดับ แต่ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้และไม่ใช้ที่ปรึกษาพบว่า กิจการกลุ่มตัวอย่างจะไม่ใช้ที่ปรึกษามากกว่า โดยเฉพาะไม่ใช้สำนักกฎหมายและทนายความ กิจการของกลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกวารสารสรรพากรศาสน์มากที่สุด รองลงมา

คือ วารสารนักบัญชี แต่ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับความเป็นและไม่เป็นสมาชิกวารสาร พบว่ากิจกรรมกลุ่มตัวอย่างจะไม่เป็นสมาชิกวารสารมากกว่า

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางภาษีอากร

ส่วนที่ 2.1 กิจการผลิต

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางภาษีอากรของธุรกิจประเภทการผลิต ผู้วิจัยขอสรุปผลและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 3 รูปแบบคือ 1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ 3) ภาษรรวม ดังนี้

ธุรกิจประเภทการผลิตส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ในระดับสูงและต่ำ ตามลำดับ ส่วนความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นส่วนใหญ่มีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับสูงและต่ำ ตามลำดับ ธุรกิจประเภทการผลิตส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.2 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงและต่ำ ตามลำดับ

ส่วนที่ 2.2 กิจการให้บริการ

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางภาษีอากรของธุรกิจประเภทการให้บริการ ผู้วิจัยขอสรุปผลและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ 3) ภาษรรวม ดังนี้

ธุรกิจประเภทการให้บริการ ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 89.1 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ในระดับต่ำและสูง ตามลำดับ ส่วนระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น พบว่าส่วนใหญ่มีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 77.1 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับต่ำและสูง ตามลำดับ ธุรกิจประเภทการให้บริการส่วนใหญ่ พบว่ามีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 93.7 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงและต่ำ ตามลำดับ

ส่วนที่ 2.3 กิจการค้าส่ง-ค้าปลีก

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางภาษีอากรของธุรกิจประเภทการค้าส่ง-ค้าปลีก ผู้วิจัยขอสรุปผลและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ 3) ภาษรรวม ดังนี้

ธุรกิจประเภทการค้าส่ง-ค้าปลีก พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้ นิติบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 85.6 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้ นิติบุคคลอยู่ในระดับสูงและต่ำ ตามลำดับ ส่วนระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นอยู่ในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 72.1 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับต่ำ และสูง ตามลำดับ ธุรกิจประเภทการค้าส่ง-ค้าปลีกพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดย ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 91.9 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดย ภาพรวม อยู่ในระดับสูง และต่ำ

ส่วนที่ 2.4 ภาพรวม

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางภาษีอากร โดยภาพรวม ผู้วิจัยขอสรุปผลและนำเสนอ ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ 3) ภาพรวม ดังนี้

ธุรกิจทั้ง 3 ประเภท พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ใน ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 84.9 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ใน ระดับสูงและต่ำ ตามลำดับ ส่วนความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความรู้อยู่ใน ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 72.9 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับ ต่ำและสูง ตามลำดับ ธุรกิจทั้ง 3 ประเภท พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 90.0 รองลงมา คือ มีระดับความรู้เกี่ยวกับภาษีโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงและต่ำ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสียภาษีแยกตามประเภทธุรกิจ ดังนี้

ส่วนที่ 3.1 กิจการผลิต

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสียภาษีอากรของธุรกิจประเภทการผลิต ผู้วิจัยขอสรุปผลนำเสนอ ปัญหาเกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ปัญหาการเสีย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1) ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ธุรกิจประเภทการผลิต มีระดับปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณ รายได้เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย ทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาการบันทึกรายได้ทาง ภาษีไม่ครบถ้วนทำให้ต้องแก้ไขบ่อยอยู่ในระดับสูงสุดคือ 3.09 และค่าเฉลี่ยของปัญหาการเลือกใช้

อัตราแลกเปลี่ยนในการรับรู้อยู่ได้กรณีได้รับเงินตราต่างประเทศจากการขายสินค้าหรือให้บริการ อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.79

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายจ่ายนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวม มีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาความไม่เข้าใจขั้นตอนการหักหนี้สูญเป็นรายจ่ายทางภาษีอยู่ ระดับสูงสุดคือ 3.17 และค่าเฉลี่ยของปัญหาความไม่เข้าใจว่ารายจ่ายใดที่หักเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.70

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับสินทรัพย์นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความยุ่งยากในการตรวจนับสินค้าคงเหลืออยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.81 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินค้าด้าสมัย ชำรุด ออกจากสต็อก อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.57

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปีและอื่นๆ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจผิดข้อกำหนดอยู่ในระดับสูงสุดคือ 3.0 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการกรอกแบบ ภ.ง.ด 50,ภ.ง.ด 51 อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.87

2) ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษีนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้ราคาสินค้า/บริการ ในการคำนวณฐานภาษี อยู่ในระดับสูงสุดคือ 3.09 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการใช้อัตราแลกเปลี่ยน(กรณีได้รับชำระเป็นเงินตราต่างประเทศ) ในการคำนวณฐานภาษี อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.85

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับใบกำกับภาษีนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นซึ่งต้องออกใบเพิ่มหนี้/ใบลดหนี้บ่อย ๆ อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.91 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับมีใบกำกับภาษีแต่ไม่สามารถแสดงได้ เช่น ใบกำกับภาษีสูญหาย และกรณีไม่มีใบกำกับภาษี อยู่ในระดับต่ำสุดเท่ากันคือ 2.57

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการนำใบลดหนี้/ใบเพิ่มหนี้มาลงในรายงานผิดพลาดทำให้ต้องแก้ไขบ่อย อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.74 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำรายงานภาษีซื้อ/ภาษีขายไม่ถูกต้องตามที่สรรพากรกำหนดอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.60

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจำแนกรายการว่าภาษีซื้อรายการใดสามารถนำไปหักออกจากภาษีขายได้หรือไม่ อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.91 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับภาษีซื้อพ้นกำหนดการใช้อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.51

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้านอื่นๆ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเนื่องจากมีเอกสารไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ และไม่ครบถ้วน อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.98 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการยื่นเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.57

ส่วนที่ 3.2 กิจการบริการ

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสียภาษีอากรของธุรกิจประเภทการให้บริการ ผู้วิจัยขอสรุปผลและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1) ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายได้นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกรายได้ทางภาษีไม่ครบถ้วนทำให้ต้องแก้ไขบ่อย อยู่ในระดับสูงสุดคือ 3.04 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้อัตราแลกเปลี่ยนในการรับรู้อยู่ได้กรณีได้รับเงินตราต่างประเทศจากการขายสินค้าหรือให้บริการอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.82

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายจ่ายนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับกรณีมีรายจ่ายบางรายการที่มีการจ่ายจริงแต่ไม่มี

หลักฐาน อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.94 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจระหว่างรายจ่าย ในการดำเนินงานกับรายจ่ายที่มีลักษณะเป็นการลงทุนอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.76

ปัญหาการเสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคลเกี่ยวกับสินทรัพย์นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหา ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับน้อยเช่นเดียวกัน โดยมี ค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับสินค้าเกินจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 1.74

ปัญหาการเสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคลเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปีและอื่นๆ นั้น เมื่อ พิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหา ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการประมาณการกำไรสุทธิเพื่อเสีย ภาษีครึ่งปี อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.86 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการนำหนังสือรับรองภาษี หัก ณ ที่จ่ายมาเป็นเครดิตภาษีอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.59

2) ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษีนั้น เมื่อ พิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหา ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้ราคาสินค้า/บริการ ใน การคำนวณฐานภาษี อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.87 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจ จุติรับผิดชอบในการเสียภาษีบางรายการอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.77

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับใบกำกับภาษีนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาใน ระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับ ปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบว่าจะต้องออกใบกำกับภาษีโดยใช้วันที่ ณ วันใด อยู่ใน ระดับสูงสุดคือ 2.69 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับมีใบกำกับภาษีแต่ไม่สามารถแสดงได้ อยู่ใน ระดับต่ำสุดคือ 2.57

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาใน ภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับ ปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการลงรายการในรายงานภาษีไม่ถูกต้อง ทำให้ต้องแก้ไขบ่อย อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.68 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้นำ ใบลดหนี้/ใบเพิ่มหนี้มาลงในรายงานทำให้ต้องแก้ไขบ่อยอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.54

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวม มีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจำแนกรายการว่าภาษีซื้อรายการใดสามารถนำไป

หักออกจากภาษีขายได้หรือไม่ อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.82 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับภาษีซื้อ
พื้กำหนดการใช้อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.69

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้านอื่นๆ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับ
ปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกันโดย
มีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจผิดในข้อกำหนดเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม อยู่ในระดับสูงสุด
คือ 2.81 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการยื่นเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทางอินเทอร์เน็ต และความล่าช้า
ในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเนื่องจากมีเอกสารไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์และไม่ครบถ้วนอยู่ในระดับ
ต่ำสุดคือ 2.63

ส่วนที่ 3.3 กิจการค้าปลีก-ค้าส่ง

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสียภาษีอากรของธุรกิจประเภทการให้บริการ ผู้วิจัยขอเสนอ
ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ปัญหาการเสีย
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายได้ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวม
มีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง
เช่นเดียวกันโดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกรายได้ทางภาษีไม่ครบถ้วนทำให้ต้องแก้ไข
บ่อย อยู่ในระดับสูงสุดคือ 3.10 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้อัตราแลกเปลี่ยน
ในการรับรู้อยู่ได้กรณีได้รับเงินตราต่างประเทศจากการขายสินค้าหรือให้บริการอยู่ในระดับต่ำสุด
คือ 3.02

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายจ่ายนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวม
มีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง
เช่นเดียวกันโดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาเป็นรายจ่ายในการเสียภาษี
ไม่ถูกต้องทำให้ต้องปรับปรุงบ่อย อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.93 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับ
รายจ่ายที่กำหนดจ่ายจากผลกำไรทำให้ไม่สามารถหักเป็นรายจ่ายทางภาษีได้อยู่ในระดับต่ำสุด
คือ 2.77

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับสินทรัพย์นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหา
ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง
เช่นเดียวกันโดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบ สินค้าขาดหายจากสต็อก อยู่ในระดับสูงสุดคือ
2.91 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณราคาสินค้าคงเหลืออยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.78

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปีและอื่นๆ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการประมาณการกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีครึ่งปี อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.90 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการยื่นแบบเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.54

2) ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษีนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้ราคาสินค้า/บริการในการคำนวณฐานภาษี อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.98 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจว่าบางรายการที่เกิดขึ้นต้องบันทึกภาษีหรือไม่อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.80

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับใบกำกับภาษีนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบว่าจะต้องออกใบกำกับภาษีโดยใช้วันใด วันใด อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.77 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการมีใบกำกับภาษีที่ไม่สามารถนำมาหักออกจากภาษีขายได้ (ภาษีซื้อต้องห้าม)อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.65

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องจัดทำรายงานภาษีตามที่กฎหมายกำหนดอยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.74 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการลงรายการในรายงานภาษีไม่ครบถ้วนทำให้ต้องแก้ไขบ่อยอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.62

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจำแนกรายการว่าภาษีซื้อรายการใดสามารถนำไปหักออกจากภาษีขายได้หรือไม่อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.80 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับภาษีซื้อพ้นกำหนดการใ้ช้อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.70

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้านอื่นๆ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจผิดในข้อกำหนดเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม อยู่ในระดับสูงสุด

คือ 2.96 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ในการจัดเก็บเอกสารไม่เพียงพอ และ การยื่นเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.72

ส่วนที่ 3.4 ภาพรวม

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสียภาษีอากรของภาพรวมธุรกิจทั้ง 3 ประเภท คือ การผลิต การให้บริการ และการค้าปลีก-ค้าส่ง ผู้วิจัยขอสรุปผลและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 2) ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1) ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายได้นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกรายได้ทางภาษีไม่ครบถ้วนทำให้ต้องแก้ไข บ่อย อยู่ในระดับสูงสุดคือ 3.06 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้อัตราแลกเปลี่ยนในการรับรู้รายได้กรณีได้รับเงินตราต่างประเทศจากการขายสินค้าหรือให้บริการอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.88

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายจ่ายนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการมีรายจ่ายบางรายการที่มีการจ่ายจริงแต่ไม่มีหลักฐาน อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.91 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจว่ารายจ่ายใดที่หักเป็นรายจ่ายทางภาษีได้เพิ่มเติมอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.79

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับสินทรัพย์นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ การคำนวณราคาสินค้าคงเหลือ และความยุ่งยากในการตรวจนับสินค้าคงเหลือ สำหรับประเด็นย่อยที่มีปัญหาในระดับน้อยที่สุดคือ สินค้าเกินจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ และกระบวนการตัดสินค้า ล้าสมัย ชำรุด ออกจากสต็อก โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ที่ระดับ 2.21

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปีและอื่นๆ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการประมาณการกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีครึ่งปี อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.88 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับ การยื่นเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.62

2) ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษีนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้ราคาสินค้า/บริการในการคำนวณฐานภาษี อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.93 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจจุดรับผิดชอบในการเสียภาษีบางรายการ อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.82

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับใบกำกับภาษีนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับ ปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบว่าต้องออกใบกำกับภาษีโดยใช้วันที่ ณ วันใด อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.71 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการมีใบกำกับภาษีแต่ไม่สามารถแสดงได้ เช่น ใบกำกับภาษีสูญหายอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.59

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับ ปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องจัดทำรายงานภาษีตามกฎหมายกำหนดอยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.70 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการนำใบลดหนี้/ใบเพิ่มหนี้มาลงในรายงานผิดพลาดทำให้ต้องแก้ไขบ่อย และการจัดทำรายงานภาษีซื้อ/ภาษีขายไม่ถูกต้องตามที่สรรพากรกำหนดอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.62

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวม มีปัญหาในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจำแนกรายการว่าภาษีซื้อรายการใดสามารถนำไปหักออกจากภาษีขายได้หรือไม่ อยู่ในระดับสูงสุดคือ 2.83 และมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับภาษีซื้อพ้นกำหนดการใช้อยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.67

ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้านอื่นๆ นั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาในระดับ ปานกลาง และ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยทุกประเด็น มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจผิดในข้อกำหนดเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม อยู่ใน ระดับสูงสุดคือ 2.87 และการยื่นเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทางอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำสุดคือ 2.65

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ความรู้พื้นฐานทางภาษากับปัญหาการเสียดาย

การหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางภาษากับปัญหาการเสียดายนั้น ผู้วิจัยจะทำการสรุปและนำเสนอแยกตามลักษณะธุรกิจ คือ การผลิต การให้บริการ การค้าปลีก-ค้าส่ง และภาพรวม พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางภาษารวมกับปัญหาการเสียดายรวมของประเภทธุรกิจทั้ง 3 ประเภท และโดยภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ 5 ความต้องการในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเสียดาย

ความต้องการในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเสียดายนั้น พบว่า กิจกรรมกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเสียดายอากร โดยหัวข้อที่กิจกรรมกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจที่จะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเสียดายมีจำนวนมากที่สุด คือ ภาษีเงินได้นิติบุคคล รองลงมา คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนสำหรับหัวข้ออื่นๆ ได้แก่ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ภาษีที่เกี่ยวข้องกับประเภทธุรกิจต่างๆ เช่น โรงเรียน สถานศึกษา ประกาศหรือกฎหมายใหม่ๆ ของกรมสรรพากร เป็นต้น สำหรับช่วงเวลาที่ต้องการให้มีการอบรมเกี่ยวกับการเสียดาย คือ วันอาทิตย์ เวลา 9.00 น. เป็นต้นไป รองลงมา คือ วันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 9.00 น. เป็นต้นไป รองถัดมา คือ วันจันทร์ - สุกร์ เวลา 18.00 น. เป็นต้นไป สำหรับช่วงเวลาอื่นๆ นั้น ได้แก่ ต้องการอบรมเวลาทำงานปกติ วันเสาร์ ช่วงเวลา 9.00-12.00 น.

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียดายของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่จดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 - พ.ศ.2550 ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการเสียดายของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 - พ.ศ.2550 พบว่า ในประเภทกิจการผลิต กิจการให้บริการ กิจการค้าปลีก-ค้าส่ง โดยส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานทางภาษอากรในเรื่องภาษีเงินได้นิติบุคคล ในด้านการคำนวณรายได้ ด้านการคำนวณรายจ่าย ด้านสินทรัพย์ รวมถึงด้านการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลครั้งปี และอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องความรู้พื้นฐานทางภาษามูลค่าเพิ่ม ในด้านฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียดาย ด้านใบกำกับภาษี ด้านการจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มและด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัย เรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ของ รัชญา ภู่อ่าง

พบว่าผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มในระดับปานกลาง เช่นกัน ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ประกอบการกักตุนต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ของ กฤษณ์ กระแสเวศ ซึ่งพบว่าผู้ประกอบการกักตุนโรงแรม มีความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มในระดับมาก ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการกักตุนทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มในระดับต่ำ รวมถึงงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ประกอบการต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ของ ธงชัย ชาณสุกิจเมธี ซึ่งพบว่าผู้ประกอบการในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีความเข้าใจในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มดี

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า พื้นฐานความรู้ทางภาษีอากรในเรื่องภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผลจากระดับความซับซ้อนของรายการทางธุรกิจ ซึ่งจากงานวิจัยข้างต้นพบว่าธุรกิจรับเหมาก่อสร้างซึ่งมีความซับซ้อนของรายการทางธุรกิจมากกว่า ธุรกิจประเภทกักตุน ดังนั้นเมื่อวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีแล้วระดับความรู้ของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างจึงมีระดับปานกลาง ส่วนระดับความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีของธุรกิจประเภทกักตุนจึงมีระดับมาก

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียภาษี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่จดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 – พ.ศ.2550 ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียภาษี ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่จดทะเบียนธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 – พ.ศ.2550 ในจังหวัดเชียงใหม่ ในประเภทกิจการผลิต กิจการให้บริการ กิจการค้าปลีก-ค้าส่ง ซึ่งพบว่าโดยภาพรวมมีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า ประชากรของกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่ง มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 3 ปี อาจเป็นผลทำให้เมื่อวัดระดับความรู้ ความเข้าใจในการเสียภาษีแล้วผลที่ได้จึงอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษี ผู้วิจัยได้ให้ความหมายว่า หมายถึงความสามารถในการจดจำ การระลึกถึงข้อมูล และเข้าใจถึงข้อเท็จจริง รายละเอียดของการเสียภาษี ที่บุคคลได้สะสมไว้ จนสามารถเสียภาษีได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าประสบการณ์ในการทำงานที่บุคคลได้สะสมไว้นั้นมีผลต่อระดับความรู้ ความเข้าใจในการเสียภาษี

ส่วนวัตถุประสงค์อีกประการของงานวิจัย เรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียภาษี ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ จดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 – พ.ศ.2550 ในจังหวัดเชียงใหม่ คือเพื่อสำรวจปัญหาการเสียภาษีเงินได้ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจระหว่างปีพ.ศ.2548 – พ.ศ.2550

ในจังหวัดเชียงใหม่ ในประเภทกิจการผลิต กิจการให้บริการ กิจการค้าปลีก-ค้าส่ง โดยส่วนใหญ่ มีปัญหาในเรื่องภาษีเงินได้นิติบุคคล ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณรายได้ ปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณรายจ่าย ปัญหาเกี่ยวกับสินทรัพย์ ปัญหาเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปี และอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มในด้านฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษี ปัญหาใบกำกับภาษี ปัญหาการจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มและด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ประกอบการต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ประกอบการมีปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษีมากที่สุด ส่วนงานวิจัยเรื่องปัญหาที่ตรวจพบในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจ ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ระหว่างปี 2535 -2537 ของ อนันต์ บุญประเทือง พบว่า ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ตรวจพบมากที่สุดได้แก่ กรณีแสดงรายได้ต่ำกว่ารายได้จริง ปัญหากรณีรายจ่ายที่พิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ กรณีนำรายจ่ายต้องห้ามมาคำนวณกำไรสุทธิ ซึ่งสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาคือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษียังไม่อยู่ในเกณฑ์ดีพอ ซึ่งสอดคล้องกับบทความในสรรพากรศาสตร์ โดย ธนบุรณ ใจตั้งมั่น กล่าวว่า การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องทราบถึงหัวใจสำคัญคือ มาตรา 65 ทวิและมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งหากผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบเงื่อนไขดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาการเสียภาษีน้อยลง

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการวิจัยมีความเห็นว่า ผู้ประกอบการในปัจจุบันมีปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในระดับที่น้อยลง โดยผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า อาจเป็นผลเนื่องจากในปัจจุบันผู้ประกอบการให้ความสำคัญ ต่อการจัดส่งพนักงานเข้าร่วมการอบรมด้านภาษีอากร เนื่องจากประชากรของกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด มีการจัดอบรมด้านภาษีอากรให้แก่พนักงานในรอบปีที่ผ่านมา ประกอบกับความพยายามหาคำตอบ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เมื่อมีข้อสงสัยในเรื่องภาษีอากร เช่น การสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษี การศึกษาจากประมวลรัษฎากร รวมถึงการศึกษาจากตำราและหนังสือภาษีอากร เป็นต้น รวมถึงการใช้บริการที่ปรึกษาด้านกฎหมายภาษีอากร ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถจัดอุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการเสียภาษีให้แก่ผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี ประกอบกับความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลในปัจจุบันก็สามารถทำได้ง่ายขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต

วัตถุประสงค์ประการสุดท้ายของงานวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่จดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจระหว่างปี พ.ศ.2548 – พ.ศ.2550 ในจังหวัดเชียงใหม่ คือเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ความรู้พื้นฐานทางภาษีกับปัญหาการเสียภาษี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางภาษีกับปัญหาการเสียภาษี

ของประเภทธุรกิจทั้ง 3 ประเภท และโดยภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความรู้พื้นฐานทางภาษีไม่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการเสียภาษีของผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเป็นผลเนื่องจากประชากรของกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งใช้บริการการเสียภาษีโดยจ้างสำนักงานบัญชี จึงทำให้ปัญหาการเสียภาษีที่เกิดขึ้นไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้พื้นฐานทางภาษีแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ปัญหาเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล

ปัญหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้นเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความยุ่งยากในการปรับปรุงกำไรสุทธิทางบัญชีให้เป็นกำไรสุทธิภาษี (n = 3 ราย)
2. การตรวจนับสินค้าวัตถุดิบปลายงวดค่อนข้างยุ่งยากเนื่องจากเป็นงานประเภท

หัตถกรรม (n = 5 ราย)

3. ปัญหาการคำนวณรายจ่ายทางบัญชีที่แตกต่างจากรายจ่ายทางภาษีทำให้เกิดความยุ่งยาก

(n = 2 ราย)

4. ความไม่แน่นอนของข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีเงินได้ (n = 5 ราย)
5. ปัญหาการให้บริการและการอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีของเจ้าหน้าที่

สรรพากร (n = 3 ราย)

ปัญหาเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. มีใบกำกับภาษีต้องห้าม นำมาหักออกจากภาษีขายไม่ได้ (n = 3 ราย)
2. การออกใบกำกับภาษีและใบเสร็จรับเงินในกรณีที่ลูกค้าต้องการให้ระบุวันที่ในเอกสาร

ซึ่งขัดกับหลักฐานทางบัญชีและการรับชำระเงินจริง (n = 1 ราย)

3. ปัญหาใบกำกับภาษีสูญหาย (n = 2 ราย)

4. ปัญหามักเกิดกับผู้ประกอบการที่เป็นกิจการมีสินค้ามากกว่ากิจการที่ให้บริการ

(n = 1 ราย)

6. ไม่ทราบว่ามีภาษีซื้อรอนำส่งจะหมดเวลาที่เดือนนับตั้งแต่วันออกวันออกใบกำกับภาษี

(n = 1 ราย)

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

ปัญหาเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายได้

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาการบันทึกรายได้ทางภาษีไม่ครบถ้วน ทำให้ต้องแก้ไขบ่อยอยู่ในระดับสูงสุด ดังนั้น ผู้ประกอบการต้องเพิ่มความระมัดระวัง และทำความเข้าใจให้มากขึ้น ในเรื่องของการบันทึกรายได้ทางภาษีให้ครบถ้วน เพื่อป้องกันการยื่นเสียภาษีไม่ถูกต้อง

2. ปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับการคำนวณรายจ่าย

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาว่ามีรายจ่ายบางรายการที่มีการจ่ายจริง แต่ไม่มีหลักฐาน อยู่ในระดับสูงสุด ดังนั้นผู้ประกอบการต้องศึกษาหาสาเหตุว่ารายจ่ายดังกล่าวเหตุใดจึงไม่สามารถจัดหาเอกสาร หลักฐานได้ และดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากหากจัดหาหลักฐานให้ครบถ้วน ถูกต้องแล้ว ก็จะสามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายได้ซึ่งจะทำให้มีกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีต่ำลง

3. ปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเกี่ยวกับสินทรัพย์

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความยุ่งยากในการตรวจนับสินทรัพย์เหลืออยู่ในระดับสูงสุด ดังนั้น ผู้ประกอบการ ต้องมีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับระบบสินทรัพย์เหลือเพื่อสามารถลดความยุ่งยากในการตรวจนับสินทรัพย์ให้น้อยลงได้

ปัญหาเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ปัญหาเกี่ยวกับฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษี

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้ราคาสินค้า/บริการในการคำนวณฐานภาษี อยู่ในระดับสูงสุด

2. ปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบว่าจะต้องออกใบกำกับภาษีโดยใช้วันที่ ณ วันใด อยู่ในระดับสูงสุด

3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องจัดทำรายงานภาษีตามที่กฎหมายกำหนด อยู่ในระดับสูงสุด

4. ปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจำแนกรายการว่าภาษีซื้อรายการใดสามารถนำไปหักออกจากภาษีขายได้หรือไม่ อยู่ในระดับสูงสุด

5. ปัญหาด้านอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจผิดในข้อกำหนดเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม อยู่ในระดับสูงสุด

ดังนั้นในประเด็นปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มและด้านอื่น ๆ นั้น ผู้ประกอบการควรเพิ่มความสนใจเกี่ยวกับข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกัภาษีอากรของกิจการอย่างสม่ำเสมอและหากพบข้อสงสัยก็สามารถสอบถามจากหน่วยงานสรรพากรหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อป้องกันความผิดพลาด และความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติไม่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ถูกประเมินภาษี เบี้ยปรับเงินเพิ่ม และค่าปรับทางอาญา ตามกฎหมายได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. หากมีการศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น ในช่วงเวลาอื่น
2. หากมีการศึกษาในครั้งต่อไปควรกำหนดเกณฑ์การวัดระดับปัญหาให้มีความละเอียดมากขึ้น เนื่องจากจะสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้ศึกษาได้มากขึ้น